

Grot włóczni z Jaksic

A spearhead from Jaksice

Abstract: In the old collection of the Archaeological Museum in Kraków, there is a late medieval iron spearhead from Jaksice near Proszowice (inv. no MAK/7744).

W Jaksicach (gm. Koszyce, pow. Proszowice, woj. małopolskie), być może podczas budowy kolei Kraków-Miechów w 1934 r., luźnie znaleziono naczynie glazurwane oraz przedmiot żelazny w formie dzidy. Przedmiot ten ofiarowano do zbiorów P.A.U. Na miejscu odkrycia był R. Jamka. Wspomniany dar jest grottem włóczni (ryc. 1) przechowywanym obecnie w zbiorach dawnych Muzeum Archeologicznego w Krakowie (nr inw. MAK/7744).

Jaksicki grot został wykuty z żelaza (wydaje się, że na ostrzach znajduje się nakładka zapewne z wysokonawęglonej stali). Jest duży, masywny, o liściu deltoidalnym (krótsze boki zwrócone ku tulei, krawędzie przy wierzchołku lekko łukowate), w przekroju romboidalnym (spłaszczony), o tulei sześciobocznej, z brzegami znacznie zachodzącymi na siebie (zakładka szerokości ok. jednej ścianki). Zachował się dobrze, jednak ma znaczny ubytek przy wylocie tulei oraz liczne niewielkie ubytki powierzchniowe. Jego wymiary to: dł. – 39,0 cm; dł. liścia – ok. 28,0 cm; szer. liścia – 6,1 cm; grub. liścia w najszerszym miejscu – 1,5 cm; dł. tulei – ok. 11,0 cm; najmniejsza szer. tulei – 2,3 cm (największa szer. tulei > 3,5 cm, niezachowana); waga – 792,9 g.

Zabytek znajduje analogie wśród grotów późnośredniowiecznych, a pokrojem bliski jest zwłaszcza okazowi z XIV – początku XV w. odkrytemu w Plemiętach, pow. grudziądzki, woj. kujawsko-pomorskie (Głosek 1985, 103-104, tabl. XI:3; Nadolski 1985, 7-10). Zatem uznać trzeba, że grot włóczni z Jaksic pochodzi z XIV-XV w., choć nie można wykluczyć – wobec słabego rozeznania archeologicznego we wczesnonowożytnej broni drzewcowej – iż jest młodszy.

Radosław Liwoch

Ryc. 1. Grot włóczni z Jaksic. Fot. A. Susul.

Fig. 1. Spearhead from Jaksice. Photo by A. Susul.

Bibliografia

Głosek M.

- 1985 *Militaria z grodziska w Plemiętach. Broń sieczna, drzewcowa i obuchowa*, [w:] *Plemięta. Średniowieczny gródek w ziemi chełmińskiej*, red. A. Nadolski, Warszawa-Poznań-Toruń, s. 99-106.

Nadolski A.

- 1985 *Gródek w Plemiętach. Wprowadzenie w problematykę badań*, [w:] *Plemięta. Średniowieczny gródek w ziemi chełmińskiej*, red. A. Nadolski, Warszawa-Poznań-Toruń, s. 5-15.